

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

TREĆE ODELJENJE

Predmet ACIKGÖZ protiv SLOVENIJE

(Predstavka br. 28936/02)

PRESUDA

STRAZBUR

7. februar 2008.¹

---

¹ Presuda je konačna od 7. 5. 2008, *prim. ur.*

U predmetu Acikgöz protiv Slovenije (Acikgöz v. Slovenia),

Evropski sud za ljudska prava (Treće odeljenje), zasedajući u veću u sastavu:

- g-din Korneliju Birsan (Corneliju Birsan), *Predsednik*,
- g-din Boštjan M. Zupančič (Boštjan M. Zupančič),
- g-đa Elizabet Fura Sandstrom (Elisabet Fura-Sandström),
- g-đa Alvina Gjulumjan (Alvina Gyulumyan),
- g-din Egbert Mijer (Egbert Myjer),
- g-din David Tor Bjorgvinson (David Thór Björgvinsson),
- g-đa Ineta Ziemele (Ineta Ziemele), *sudije*,
- i Santjago Kvesada (Santiago Quesada), *Sekretar odeljenja*,

Posle većanja na zatvorenoj sednici održanoj 17. januara 2008,

Izriče sledeću presudu, koja je usvojena na taj dan:

POSTUPAK

1. Predmet je formiran na osnovu predstavke (br. 28936/02) protiv Republike Slovenije koji je Sudu podneo saglasno čl. 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu “Konvencija”) turski državljanin Ali Acikgöz (“podnosilac predstavke”), 8. januara 2001.
2. Podnosioca predstavke zastupala je advokatska kancelarija Verstovšek. Slovenačku Vladu (“Vlada”) zastupao je njen agent, g-din L. Bembič, Državni pravobranilac.
3. Podnosilac predstavke je naveo saglasno čl. 6, st. 1, Konvencije da je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima bila preterana. U suštini, on se takođe žalio na nepostojanje delotvornog domaćeg pravnog leka u pogledu preterane dužine postupaka (čl. 13 Konvencije).
4. Dana 18. oktobra 2006. Sud je odlučio da dostavi Vladi pritužbe na dužinu trajanja postupka i na nedostatak pravnih lekova u tom smislu. Primenjujući čl. 29, st. 3, Konvencije, odlučio je razmotri dopuštenost predstavke u isto vreme kad i njenu osnovanost.
5. U skladu s čl. 36, st. 1, Konvencije i Pravila 44 Pravilnika Suda, Sekretar je obavestio Vladu Turske o njenom pravu da podnese komentare u pisanoj formi. Ona nije naznačila da želi da iskoristi ovo pravo.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

A. Krivični postupak

6. Podnosilac predstavke, g-din Ali Acıgköz, je državljanin Turske, koji je rođen 1945. i živi u Austriji.
7. Dana 5. aprila 1987. podnosilac predstavke je bio uključen u ozbiljan saobraćajni udes u kome je jedna osoba poginula.
8. Sledstveno tome, pokrenut je krivični postupak protiv podnosioca predstavke i, 7. aprila 1987, Osnovni sud u Kranju (*Temeljno sodišče v Kranju*) mu je naložio da plati jemstvo u iznosu od 5000 DEM.
9. Tokom istrage, istražni sudija je zatražio izveštaj veštaka i ispitao je jednog svedoka.
10. Dana 13. aprila 1988. Javni tužilac je podneo tužbu protiv podnosioca predstavke zbog izazivanja nesreće usled nesavesne vožnje. Dana 14. novembra 1991. Osnovni sud u Kranju je odbacio primedbu podnosioca predstavke protiv optužbe.
11. Dana 30. decembra 1991. podnosilac predstavke je imenovao novog advokata da ga zastupa u postupku i obavestio je sud o svojoj adresi u Austriji.
12. Dana 30. juna 1992. pretres je otkazan zbog odsustva podnosioca predstavke. Posle toga sud je ispitao nekoliko svedoka u prisustvu zastupnika podnosioca predstavke.
13. Dana 20. oktobra 1992. advokat podnosioca predstavke je predložio da naredni pretres bude održan bez prisustva podnosioca predstavke.
14. Dana 28. marta 1994, sledeći zahtev suda, advokat podnosioca predstavke je obavestio sud da je izgubio kontakt s podnosiocem predstavke. Dana 30. marta 1994. sud je tražio od lokalne policije da se raspita o adresi podnosioca predstavke. Policija nije odgovorila.
15. Konvencija je 28. juna 1994. stupila na snagu u odnosu na Sloveniju.
16. Dana 1. februara 1995. Osnovni sud u Kranju (*Okrožno sodišče v Kranju*) stekao je nadležnost u predmetu usled reforme slovenačkog pravosudnog sistema. Predmet je dodeljen sudiji koji se njime nije bavio.
17. Dana 26. avgusta 1996. predmet je dodeljen novom sudiji.
18. Dana 14. novembra 1996. Okružni sud u Kranju se raspitivao za adresu podnosioca predstavke. Advokat je znao da se podnosilac predstavke preselio u Tursku,

ali nije znao njegovu novu adresu. Ispostavilo se da je podnosilac predstavke informisao svog advokata o svojoj novoj adresi 30. decembra 1996.

19. Dana 14. maja 1998. podnosilac predstavke je pozvan na pretres uz pomoć Ministarstva pravde. Dana 27. oktobra 1988. održan je pretres u odsustvu uredno pozvanog podnosioca predstavke. Jedini svedok koji je ispitan tokom pretresa ukazao je na svoje svedočenje dato u ranijim fazama postupka i nije dalje ispitan. Nikakvi drugi dokazi nisu prikupljeni na tom pretresu. Potom je sud osudio podnosioca predstavke. Presuda u pisanom obliku mu je uručena 17. novembra 1998.

20. Dana 19. novembra 1998. podnosilac predstavke uložio je žalbu kod Višeg suda u Ljubljani (*Višje sodišče v Ljubljani*).

21. Dana 19. oktobra 1999. Viši sud u Ljubljani oslobodio je podnosioca predstavke. Presuda je uručena podnosiocu predstavke 30. decembra 1999.

22. Dana 31. decembra 1999. podnosilac predstavke je tražio od Okružnog suda u Kranju da mu nadoknadi iznos jemstva (videti stav 8 gore) zajedno sa zateznom kamatom i tražio je nadoknadu troškova i izdataka koje je imao zbog postupka.

23. Dana 23. februara 2000. Okružni sud u Kranju je naložio nadoknadu troškova i izdataka.

24. Dana 10. marta 2000. Okružni sud u Kranju, pozivajući se na čl. 198 Zakona o krivičnom postupku (videti stav 30 dole), naložio je nadoknadu iznosa jemstva, ali je odbio zahtev za nadoknadu kamate.

25. Dana 15. marta 2000. podnosilac predstavke je uložio žalbu na tu odluku.

26. Dana 11. maja 2000. Viši sud u Ljubljani je odbio žalbu. Odluka je uručena podnosiocu predstavke 29. avgusta 2000.

B. Građanski postupak u vezi nadoknade kamate

27. Dana 19. marta 2001. podnosilac predstavke je pokrenuo građanski postupak u Okružnom sudu u Ljubljani (*Okrajno sodišče v Ljubljani*) tražeći nadoknadu kamate po osnovu kaucije plaćene 1987. Postupak se sada nalazi u žalbenom postupku.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

28. Zakon o zaštiti prava na suđenje bez nepotrebnog odlaganja (*Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja*, Službeni glasnik, br. 49/2006) je počeo da se primenjuje 1. januara 2007. Prema njegovim članovima 1 i 2, pravo na suđenje

u razumnom roku je garantovano strani u sudskom postupku, učesniku u vanparničnom postupku i oštećenoj strani u krivičnom postupku.

29. Član 25 navodi sledeća prelazna pravila u odnosu na predstavke koje su već pred Sudom:

Čl. 25 – Pravično obeštećenje za štetu nanetu pre sprovođenja ovog zakona

“(1) U slučajevima kada je kršenje prava na suđenje bez nepotrebnog odlaganja već prestalo, a strana u postupku je već podnela zahtev za pravično zadovoljenje kod međunarodnog suda pre datuma primene ovog Zakona, Državni pravobranilac će ponuditi strani u postupku poravnanje u pogledu iznosa pravičnog zadovoljenja u roku od četiri meseca nakon datuma prijema predmeta koji je prosledio međunarodni sud radi postupka poravnanja. Strana u postupku će podneti predlog poravnanja Državnom pravobraniocu u roku od dva meseca od dana prijema predloga Državnog pravobranioca. Državni pravobranilac će odlučiti o predlog u najkraćem roku a najkasnije za četiri meseca. ...

(2) Ako predlog za poravnanje naveden u stavu jedan ovog člana nije prihvaćen, ili Državni pravobranilac i strana u postupku ne uspeju da se dogovore u roku od četiri meseca nakon datuma kada je strana u postupku podnela svoj predlog, strana u postupku može prema ovom Zakonu pokrenuti postupak pred nadležnim sudom. Strana može pokrenuti postupak u roku od šest meseci nakon prijema odgovora Državnog pravobranioca da predlog strane u postupku koji se navodi u prethodnom stavu nije prihvaćen, ili nakon isteka perioda utvrđenog u prethodnom stavu u kome je Državni pravobranilac trebalo da odluči da nastavi s poravnanjem. Nezavisno od vrste ili iznosa zahteva, odredbe zakona o građanskom postupku koji se odnose na male zahteve primenjivaće se u postupcima pred sudom.”

30. Član 198 Zakona o krivičnom postupku (*Zakon o kazenskom postupku*, Službeni list br. 63/94) predviđa da kauciju treba nadoknaditi kada se krivični postupak završi pravosnažnom odlukom ili pravosnažnom presudom.

PRAVO

I. NAVODNA KRŠENJA čl. 6, stav 1, i čl. 13 KONVENCIJE

31. Podnosilac predstavke se žalio na predugo trajanje krivičnog postupka. Pozvao se na čl. 6, st. 1, Konvencije, koji glasi:

“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičan... postupak u razumnom roku pred... sudom ...”

32. U suštini, podnosilac predstavke se dalje žalio da pravni lekovi koji su u Sloveniji dostupni u slučaju preterano dugih pravnih postupaka nisu delotvorni.

Čl. 13 Konvencije glasi:

“Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvorni pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.”

A. Dopuštenost

33. Vlada je tvrdila da nisu iscrpljeni domaći pravni lekovi, naročito od kako se od 1. januara 2007. primenjuje Zakon o zaštiti prava na suđenje bez nepotrebnog odlaganja (“Zakon iz 2006”).

34. Podnosilac predstavke je osporio ovaj argument, tvrdeći da dostupni pravni lekovi nisu delotvorni.

35. Sud konstatuje da čl. 25 Zakona iz 2006. izričito govori o postupcima pred međunarodnim sudovima i obezbeđuje određene pravne lekove u slučaju domaćih postupaka koji su okončani pre 1. januara 2007. Međutim, sud je našao u presudi u predmetu *Grzinčić* da uslovi koji su navedeni u tom članu nisu bili ispunjeni u pogledu predstavki koje se odnose na dovršene postupke koji su dostavljeni slovenačkoj vladi pre 1. januara 2007, kao što je ovaj predmet (videti *Grzinčić v. Slovenija*, br. 26867/02, stav 67, 3. maj 2007).

36. Stoga Sud konstatuje da je ova predstavka slična onoj koja je razmatrana u relevantnom delu presude u predmetu *Grzinčić* (citirano gore, stav 68), u kome je Sud odbacio primedbe Vlade da domaći pravni lekovi nisu iscrpeni jer je zaključio da pravni lekovi koji su bili na raspolaganju podnosiocu predstavke nisu bili delotvorni.

37. Sud smata da Vlada nije podnela nijedan ubedljiv argument koji bi od Suda zahtevao da odstupi od svoje uspostavljene prakse.

38. Sud dalje konstatuje da pritužbe nisu očigledno neosnovane u okviru značenja čl. 35, st. 3 Konvencije. Niti su nedopuštene po bilo kom drugom osnovu. Stoga moraju biti proglašene dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Član 6, stav 1

a) Period koji treba uzeti u razmatranje

39. Period koji treba uzeti u razmatranje počeo je 28. juna 1994, kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Sloveniju. Međutim, kako bi ocenio opravdanost dužine

perioda o kome je reč, Sud će uzeti u obzir fazu dostignutu u postupku 28. juna 1994. (videti, između ostalih autoriteta, *Humen v. Poland* [GC], br. 26614/95, stav 59, 15. oktobar 1999).

40. Što se tiče kraja perioda o kome je reč, Vlada je smatrala da se on završio 29. avgusta 2000, kada je podnosilac predstavke primio odluku Višeg suda u Ljubljani koja se odnosila na nadoknadu kaucije i pripadajuće kamate u krivičnom postupku.

41. Uzimajući u obzir svoje zaključke u predmetu *Mamič v. Slovenia (br. 2)* (br. 75778/01, stavovi 25-30, 27 juli 2006), Sud ne vidi nijedan razlog da se ne složi. On će se ograničiti na primedbu da je pitanje kaucije određeno u kontekstu krivičnog postupka prema čl. 198 Zakona o krivičnom postupku, prema kome kaucija mora biti nadoknađena kada se okonča krivični postupak (videti stav 30 gore). Na taj način, postupak je kulminirao 29. avgusta 2000. kada je odluka Višeg suda u Ljubljani uručena podnosiocu predstavke (videti stav 26 gore).

42. Što se tiče građanskog postupka koji se odnosi na nadoknadu kamate, Sud konstatuje da ni podnosilac predstavke ni Vlada nisu tvrdili da je ona trebalo da bude uzeta u obzir kada se obračunavao relevantni period. Sud dalje konstatuje da je ovaj postupak odvojeno pokrenut, pred drugim sudom i na osnovu zakonodavstva koje reguliše građanske sporove. Dakle, Sud će razmatrati samo dužinu krivičnog postupka koji je, kako je gore rečeno, završen 29. avgusta 2000.

43. Period koji treba uzeti u razmatranje je stoga trajao šest godina i dva meseca. U tom periodu i osnovanost predmeta i, potom, pitanje jemstva bili su razmatrani u dva stepena.

b) Opravdanost dužine trajanja postupka

44. Vlada je tvrdila da je to što podnosilac predstavke nije sarađivao u postupku doprinelo odlaganjima i da podnosilac predstavke nije bio dostupan svom advokatu u periodu od 17. februara 1994. do 30. decembra 1996, što odgovara periodu reorganizacije pravosudnog sistema.

45. Podnosilac predstavke je osporavao argumente Vlade.

46. Sud podseća da opravdanost dužine trajanja postupka mora biti ocenjena u svetlu okolnosti predmeta i uz uzimanje u obzir sledećih kriterijuma: složenost predmeta, postupanje podnosioca predstavke i relevantnih vlasti i koliko je predmet spora važan za podnosioca predstavke (videti, među ostalim autoritetima, *Klamecki v. Poland*, br. 25415/94, stav 87, 28. mart 2002).

47. Sud potvrđuje da čl. 6 ne traži od podnosioca predstavke da aktivno sarađuje s pravosudnim organima u krivičnom postupku. Ipak, postupci podnosioca predstavke

moгу predstavljati objektivnu činjenicu koja se ne može pripisati tuženoj državi, što se mora uzeti u obzir pri određivanju da li je postupak trajao duže od razumnog roka o kome se govori u čl. 6, st. 1 (videti, *mutatis mutandis*, *Eckle v. Germany*, presuda od 15. jula 1982, Serija A br. 51, stav 82, i *Šubinski v. Slovenia*, br. 19611/04, st. 83, 18. januar 2007).

48. U ovom slučaju, Sud smatra da pitanje o kome je reč nije predstavljalo posebnu teškoću u odnosu na činjenice ili zakon. Sem toga, Sud konstatuje da je održan samo jedan pretres u periodu pod privremenom nadležnošću Suda (stav 19 gore) i čini se da u tom periodu nisu preduzeti nikakvi važni koraci za pribavljanje dokaza. Mada je tačno da se podnosilac predstavke nije pojavio na pomenutom pretresu i da nije bio dostupan u određenom vremenskom periodu, Vlada nije dokazala uticaj koji je ova činjenica imala u prvostepenom postupku, koji je trajao preko četiri godine i četiri meseca u relevantnom periodu. S tim u vezi, Sud primećuje da je posle datuma ratifikacije (28. juni 1994.) prvi pokušaj da se stupi u kontakt s podnosiocem predstavke učinjen tek 14. novembra 1996. (st. 18 gore). Štaviše, iako je adresa podnosioca predstavke bila poznata od 30. decembra 1996, pretres u ovom predmetu je bio zakazan tek u maju 1998. (videti st. 18 i 19 gore).

49. U ovim okolnostima Sud smatra da je dužina trajanja postupka, naročito pred prvostepenim sudom, bila preterana i da nije ispunila zahtev za “razumnim rokom”. Prema tome, čl. 6, st. 1, je bio povređen.

2. Član 13

50. Sud potvrđuje da čl. 13 garantuje delotvoran pravni lek pred domaćim vlastima za navodnu povredu zahteva prema čl. 6, st. 1, da pretres bude održan u razumnom roku (videti *Kudła v. Poland* [GC], br. 30210/96, stav 156, ECHR 2000-XI). On konstatuje da su primedbe i argumenti koje iznosi Vlada odbačeni u ranijim predmetima (videti *Grzinčič*) i ne vidi nijedan razlog da u ovom predmetu donese drugačiji zaključak.

51. Prema tome, Sud smatra da je u ovom predmetu bilo kršenja čl. 13 zbog nepostojanja pravnih lekova prema domaćem pravu, pri čemu je podnosilac predstavke mogao dobiti odluku koja bi prihvatila njegovo pravo da njegov predmet bude razmatran na pretresu u razumnom roku, kako predviđa čl. 6, st. 1.

II. PRIMENA čl. 42 KONVENCIJE

52. Čl. 41 Konvencije kaže:

“Kada Sud utvrdi kršenje Konvencije ili Protokola uz nju, a domaće pravo Visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo delimičnu odštetu, Sud će, ako to bude potrebno, omogućiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Šteta

53. Podnosilac predstavke je tražio 50.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete. Podnosilac predstavke je takođe tvrdio da je pretrpeo finansijski gubitak jer u dugom vremenskom periodu nije bio u mogućnosti da koristi iznos koji je plaćen kao jemstvo.

54. Vlada je osporavala zahtev.

55. U meri u kojoj se zahtev podnosioca predstavke može odnositi na novčanu štetu, Sud konstatuje da podnosilac predstavke nije dao konkretne podatke. Sud dalje primećuje da se, u svakom slučaju, postupak koji je pokrenut sa ciljem da se odredi pravo podnosioca predstavke na kamatu sada nalazi pred drugostepenim sudom (videti st. 27 gore). Stoga Sud odbacuje zahtev u pogledu materijalne štete, ali smatra da je podnosilac predstavke morao pretrpeti nematerijalnu štetu usled dužine trajanja krivičnog postupka. Odlučujući na osnovu pravičnosti, dodeljuje mu 1.200 EUR po tom osnovu.

B. Troškovi i izdaci

56. Podnosilac predstavke je isto tako tražio oko 1.005 eura (EUR) na ime troškova i izdataka koje je imao zbog postupka pred Sudom, naročito zbog honorara za advokate koji su navedeni u dokumentima koje je Sudu podneo njegov advokat.

57. Vlada je tvrdila da je zahtev previsok.

58. Prema praksi Suda, podnosilac predstavke ima pravo na povraćaj njegovih troškova i izdataka samo u meri u kojoj je dokazano da su oni stvarno i nužno nastali i da je iznos bio razuman. Prema toma, u ovom predmetu, uzimajući u obzir informacije koje je imao na raspolaganju i gore navedene kriterijume Sud je smatrao razumnim da podnosiocu predstavke dodeli celokupni traženi iznos.

C. Zatezna kamata

59. Sud smatra adekvatnim da zatezna kamata bude zasnovana na najnižoj stopi Evropske centralne banke, kojoj treba dodati tri procentna poena.

IZ GORE NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* podnesak dopuštenim;
2. *Utvrđuje* da je povređen čl. 6, st. 1, Konvencije;
3. *Utvrđuje* da je povređen čl. 13 Konvencije;
4. *Utvrđuje*
  - (a) da tužena država treba da isplati podnosiocu predstavke, u roku od tri meseca od datuma kada ova presuda postane pravosnažna u skladu s čl. 44, st. 2, Konvencije, iznos od EUR 1.200 (hiljadu dvesta eura) na ime pretrpljene nematerijalne štete i EUR 1.005 (hiljadu i pet eura) na ime troškova i izdataka, plus sve takse koje bi mogle biti naplaćene za ove iznose;
  - (b) da po isteku gore navedena tri meseca do poravnanja bude plaćena obična kamata na gornje iznose po stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke uz dodatak od tri procentna poena;
5. *Odbija* ostatak zahteva podnosioca predstavke za pravično zadovoljenje.

Sačinjeno na engleskom jeziku, i dostavljeno u pisanom obliku 7. februara 2008, u skladu s Pravilom 77, st. 2 i st. 3, Pravilnika Suda.

Santiago Quesada,
sekretar

Corneliu Bîrsan,
predsednik